

Na każdej polskiej monecie kolekcjonerskiej znajdują się:

- nominal
- wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej
- napis: Rzeczpospolita Polska
- rok emisji

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci oraz do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie: www.nbp.pl/monety

Na Państwa dodatkowe pytania odpowiedzą nasi konsultanci pod numerami tel. 22 185 91 59 oraz 22 185 13 03.

Sprzedaż wartości kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w oddziałach okręgowych NBP oraz przez sklep internetowy NBP.

21 maja 2021 roku Narodowy Bank Polski planuje wprowadzenie do obiegu monety okolicznościowej o nominale 5 zł z serii „Odkryj Polskę – Brama Żuraw w Gdańsku”.

Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa odpowiadającym za politykę pieniężną i stabilność cen. Jego funkcje określa Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i ustawa o NBP. NBP ma wyłączne prawo emisji pieniądza. Jako bank centralny nie prowadzi rachunków bankowych obywateli, nie przyjmuje od nich lokat, nie udziela kredytów. Prowadzi natomiast obsługę budżetu państwa, a także podmiotów sektora finansów publicznych. Gromadzi rezerwy walutowe państwa i zarządza nimi. Pełni funkcję banku banków, tworząc warunki do działania systemu bankowego. Jest również jednym z najważniejszych ośrodków naukowo-analitycznych w dziedzinie ekonomii i rynków finansowych. Więcej o NBP: www.nbp.pl

Narodowy Bank Polski

Dbamy o wartość pieniądza

NBP

Narodowy Bank Polski

230. rocznica Konstytucji 3 Maja – dzieła odrodzonej Rzeczypospolitej

Monety kolekcjonerskie

230. rocznica Konstytucji 3 Maja – dzieła odrodzonej Rzeczypospolitej

28 kwietnia 2021 roku Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu srebrną monetę o nominale 50 zł oraz złotą o nominale 100 zł „230. rocznica Konstytucji 3 Maja – dzieła odrodzonej Rzeczypospolitej”.

Rzeczpospolita była uzależniona od Rosji od początku XVIII w., ale społeczeństwo, odrodzone dzięki Komisji Edukacji Narodowej, Szkole Rycerskiej i zreformowanym kolegiom zakonnym, coraz trudniej godziło się z brutalną rosyjską ingerencją w życie kraju. Wybuch wojny rosyjsko-tureckiej (1787) wzbudził nadzieje, że Katarzyna II będzie musiała osłabić dławiącą Rzeczpospolitą uwięź. W takiej sytuacji zebrał się skonfederowany, a więc nienarażony na weto sejm lat 1788–1792, który przeszedł do historii jako Sejm Czteroletni lub Wielki – z racji swych dokonań. Ich zwieńczeniem miała się stać nowoczesna konstytucja. Gdy sejm odrzucił jej nieudaną wersję pióra przywódcy obozu reform Ignacego Potockiego, ten poprosił o przygotowanie projektu Stanisława Augusta. Tekst monarchy od stycznia 1791 r. omawiano w najgłębszej tajemnicy w gronie współtwórców ustawy: oprócz króla oraz Potockiego byli to Hugo Kołłątaj i sekretarz władcy Scipione Piattoli. Z ostateczną wersją zapoznano najpierw krąg zaufanych, a 3 maja przedstawiono ją w sejmie; część posłów, których opozycji się obawiano, nie wróciła jeszcze do Warszawy z wielkanocnej przerwy. Konstytucję przyjęto w drodze „zamachu stanu”, ale w lutym 1792 r. zaaprobowało ją ponad 90% sejmików w ogólnokrajowym referendum trzeciomajowym. Ustawa Rządowa 3 maja deklarowała suwerenność narodu i monteskiuszowski trójpodział władz, usuwała liberum veto i ustanawiała tron dziedziczny, a dopuszczając mieszczan do współdecydowania, rozszerzała bazę społeczną ustroju. Rzeczpospolita stała się nowoczesną monarchią konstytucyjną i zaczęła odzyskiwać prestiż w Europie.

Wizerunek fragmentu obrazu Jana Matejki *Konstytucja 3 maja 1791 roku*, ze zbiorów Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum, fot. Andrzej Ring, Lech Sandzewicz.

Interwencja rosyjska w maju 1792 r. i przegrana przez nas wojna przyniosły upadek dzieła 3 maja, a potem polskiej państwowości. Konstytucja stanowiła jednak dowód, iż „wolni od hańbiących obcej przemocy nakazów” potrafiliśmy odrodzić państwo. Przywróciło to Polakom szacunek dla siebie i dla własnej tradycji. Pamięć o majowych dokonaniach przyświecała walce o odzyskanie niepodległej ojczyzny.

Na rewersie monety złotej znajduje się herb Królestwa Polskiego (tak brzmiała oficjalna nazwa państwa) z czasów Stanisława Augusta: pod koroną królewską Orzeł Biały (herb Korony Polskiej), Pogoń (herb Wielkiego Księstwa Litewskiego) i Ciołek (herb Poniatowskich). Widoczna wstęga z dewizą: *Pro fide, lege et grege* (Za wiarę, prawo i naród). U dołu krzyż najwyższego odznaczenia państwowego – Orderu Orła Białego.

Nominał 100 zł
metal: Au 900/1000
stempel: lustrzany
średnica: 21,00 mm
masa: 8,00 g
brzeg (bok): gładki
nakład: do 1200 szt.

Projektant: Dobrochna Surajewska

Nominał 50 zł
metal: Ag 999/1000
stempel: zwykły (oksyda)
średnica: 45,00 mm
masa: 62,20 g
brzeg (bok): napis: 1791
nakład: do 6000 szt.

Projektant: Dominika Karpińska-Kopiec

Emitent: NBP
Na zlecenie NBP
monety wyprodukowała Mennica Polska S.A.

Na rewersie monety srebrnej fragment obrazu Jana Matejki *Konstytucja 3 maja 1791 roku*. Na pierwszym planie niesiony przez posłów marszałek Sejmu Czteroletniego Stanisław Małachowski, trzymający w ręku tekst Ustawy Rządowej 3 maja. Poniżej fragment preambuły konstytucji. W rękopiśmiennym oryginale cytowany tekst zawiera słowa „niniejszą konstytucyję”, natomiast w starodrukach z 1791 r. mamy formę „niniejszą konstytucyją”. Zdecydowano się umieścić na monecie tę ostatnią wersję jako frazę bardziej typową dla epoki.

Na awersie monety srebrnej górna część karty tytułowej jednego z wczesnych druków Konstytucji 3 maja wydanego w oficynie Michała Grölla w Warszawie oraz herb Królestwa Polskiego z 1791 r.

Prof. Zofia Zielińska